

pa, da obešate to kot „čenče marine“ na veliki zvon. Pamet, pamet, gospodje in možje!

Jos. Levičnik.

Prem 16. okt. — Vsem mojim p. n. prijateljem v trnovsko-vremski dolini in celem postojnskem šolskem okraji, od katerih se pri mojem odhodu na Dobrovo osebno posloviti utegnili nisem, kličem presrčni: „z Bogom!“
M. Rant

Iz Ljubljane. — Državnega zbora zasedanje bo, kakor čujemo, tekom tega tedna pretrgano, ker se jutri prične zasedanje delegacij, letos zborujočih v Beču. — Danes bo, kakor se sodi v poslaniških krogih, — sklenjena adresna razprava. Vrh tega pa se ima rešiti še nekaj nujnih vladinih predlogov. Trimesečni začasni budget za leto 1886 privolil se je v tretjem branji minulo soboto, ravno tako nabiranje novincev za vojno.

— **Kmetijsko predavanje** ima tajnik kmetijske družbe gosp. Gustav Pirc v nedeljo 25. t. m. dopoldne po dopoldanski službi božji (ob 9. uri) v šolskem poslopju v Podkrajju in ravno ta dan popoldne po popoldanski službi božji v šolskem poslopju na Colu.

— **Javni izpit učencev na deželni vinarski in sadjarski šoli na Slapn** bode v četrtek 29. t. m., na kar opozorimo vse one gospode, kateri imajo priliko se udeležiti tega izpita ter se zanimajo za napredek našega kmetijstva.

— **(LXX. odborova skupščina „Matice Slovenske“)** bo v soboto 24. oktobra ob 5. uri popoldne v Matičini hiši na Kongresnem trgu št. 7.

Dnevni red:

1. Potrjenje zapisnikov o LXIX. odborovi seji.
2. Naznanila prvosedstva.
3. Poročilo tajnikovo.
4. Razgovor o knjigah za prihodnje leto.
5. Posameznosti.

— **Slovenščina na Primorskem.** V zadnjih Novicah posneli smo po „Edinosti“, kako mesto je odločeno slovenščini na tržaški gimnaziji. Danes imamo dodati še, da je nadzorovanje podučevanja v slovenščini na srednjih šolah Primorskih — po naredbi ministerski izročeno dr. vit. Klodič-u na mesto Gnada. — To je sicer lepo, dvomimo pa jeli bo dobremu nadzorniku mogoče odstraniti nasprotovanje, katero se na Primorskem nahaja proti slovenščini. — Tu bi moral naučni minister s krepko roko seči v mes, — „nježnja“ roka Conradova pač ni za tak posel!

— **Gosp. Anton Podkrajšek**, starosta uradnikov ljubljanskega mesta, upokojen ekonom in ud prestale močvirske komisije, odlikovan z zlatim križem s krono za zasluge umerl je dne 15. t. m. v 82. letu svoje starosti.

— **Gosp. Matej Frölich**, župnik v Velikih Lašicah, imenovan je za dekana Trebanskega, kakor čujemo iz merodajnega mesta. — Iz srca čestitamo velezaslužnemu duhovniku in rodoljubu, pa tudi Trebanski župniji!

— **Gospodu dr. vitezu Tonklijju**, državnemu poslancu Goriškemu, umerla je pretekli četrtek mati v visoki starosti. Brzobjavno naznanilo te žalostinke došlo je gospodu še le v soboto.

— **Vreme minulega tedna** bilo je vsaj v Ljubljani in njeni okolici zelo neugodno za spravljanje jesenskih pridelkov, skoraj ga ni bilo dneva brez dežja, ceste pa imajo s svojim debelo nabranim blatom podobo pozne jeseni.

— **Za državne zgradbe na Kranjskim**, nahajamo v državnem proračunu leta 1886: za vredjenje vodočča Savskega med Črnuškim mostom in Lazami izredne potrebščine 50,000 gld., — za preloženje ceste čez Gorjance 10,000 gld. — To so gotovo lepe in hvale-

vredne podpore, pa kakor so kazale letošne povodnji in velikanske škode prizadete po njih, treba bo še mnogo mnogo več obrniti za vredjenje naših rek in potokov, pa za vsušenje ljubljanskega močvirja. Te vprašanja ne smejo se dalje odlašati, ako nočemo pustiti našo deželo v nevarnosti velike preteče ji škode.

— **Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“** v Ljubljani razposlala je do sedaj vsega skupaj do 350 knjižic, izmed teh nad 70 desetkrajcarskih. Razprodanih vrnilo so gg. poverjeniki devet; razven osmih že omenjenih došla je namreč, kar bodi sè zahvalo omenjeno, v tem tednu kot deveta krajcarska knjižica pod št. 172 zopet iz Trsta (poverjenik g. K. G.). Pohvalno omeniti nam je narodnega učiteljstva, da se jako gorko zavzima za našo idejo. V njegovi oskrbi nahaja se dandanes 55 krajcarskih in 7 desetkrajcarskih knjižic — na vsak način omenljivo število. Hvala mu za živo zanimanje.

Zopet več vprašanj, kedaj bi bilo najprimernejše pošiljati nabrane doneske? V odgovor sledeče: V knjižicah tiskani navod omenja, da se zgodi to lahko v poljubnih obrokih. Po našem mnenju je še najpametnejše, če se nabrani denar pošlje ob jednom z razprodano knjižico. To se ve da se priporoča v prvi vrsti tam, kjer se knjižica v kratkem času razproda. Ako pa denar dohaja v pravih obrokih in se nabiranje vrši dalj časa, kar se godi večinoma pri desetkrajcarskih, tu pa tam tudi pri krajcarskih knjižicah, utegne biti poverjeniku morebiti pripravnejše, da nabrane doneske pošilja v obrokih in ne najedenkrat v polni svoti. Ker pa večkratno pošiljanje nabranih doneskov prouzroči vendar-le nekoliko, sicer neznatnih, pa pri tako malih doneskih, kot so ravno krajcarski, omenljivih poštnih stroškov, opozarjamo gg. poverjenike na c. kr. poštno hranilnico, naj doneske pri njih vlagajo. Ves v ta namen potrebni posel oskrbljujejo hranilnice brezplačno in jamčijo brezpogojno. Vlagajo se lahko že prav majhne svote (50 kr.), ki se, gotovi čas hranjene, tudi obrestujejo, in vložniku ni treba biti zaradi vložene svote niti v najmanjših skrhéh. Iz nekaterih privatnih poročil smo poizvedeli, da je več gg. poverjenikov to tudi že storilo. Toliko v pojasnilo.

Da naša stvar napreduje, bodi v spodbudo vsem onim, ki se dosedaj ali vsled pesimizma ali pa premalo podučeni še neso začeli zanimati za nabiranje doneskov na korist zgradbi „Narodnega Doma“ v Ljubljani, naj pridno naročajo knjižice pri blagajniku „Narodnega Doma“, g. dr. Josipu Starétu, komur je tudi pošiljati nabrane doneske.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Pretekli petek odgovoril je ministerski predsednik grof Taaffe na interpelacijo poslanca Groholskega zarad izganjanja avstrijskih podložnikov iz Pruske sledeče:

Vlada je z globokim obžalovanjem dobila vednost o siromaškem stanju, v katero so prišli nekateri naših državljanov vsled nenadnega izganjanja iz Pruske. Takoj se je vlada zarad tega obrnila do kr. pruske vlade izrekoma, da bi izvedela podlago in razširjenje tega izganjanja.

Po odgovoru na to prejetem smatra kr. pruska vlada to izganjanje kot čisto notranjo izprekanja verskih in narodnih razmer nastalo naredbo. — Pri tem stališči kr. pruske vlade, katero ne obeta povoljnega vspeha od sklicavanja na mednarodno pravo in na trgovinsko pogodbo od dne 23. maja 1881., vlada ni v stanu zarad preklica teh naredeb poskušati daljnih korakov.

Vlada pa ni zamudila v slučajih posebnega ozira vrednih posredovati in bo tudi prizadevanje pomočnih odborov za pregnane pospeševala.

Ta odgovor ni zadovoljil nikogar, ker le preživo priča, koliko je za naše državljanje vredna pogodba z Nemško ali pa prijaznost Bismarkova.

Akoravno se na Balkanskim polotoku kupičijo nevarni oblaki, ki pretijo vso Evropo oropati dobrot miru, vendar se ta trenutek pozornost še bolj obrača na viharne borbe državnega zbora v adresni razpravi. — Prav viharne postala je ta razprava v pondeljek, ko sta levica govorila govornika „najojstrejnih besedi“ Krèpek in Knotz in so z desnice branili stranko dr. Greger, knez Lichtenstein Alfred in minister Taaffe, zoper katega sta se še posebno strastno obračala Plener in pa antisemit Fiegl. Začetkom se je odgovoril je ministerski predsednik Taaffe na dve interpelaciji Plenerjevo in Riegerjevo v zadevah narodnega nasprotja na Češkem in dotičnih dogodb zadnjega časa. Grof Taaffe odgovoril je, da vlada obžaljuje one dogodbe, da so mnogostransko pretirane, da je vlada vse storila zabraniti one nereda, kolikor ji je bilo to mogoče in da bo tudi dalje vse potrebno storila zabraniti jih, — da tedaj tudi (grof Taaffe) odločno odbija očitanje Plenerjeve interpelacije, kakor, da bi Nemci na Češkem ne imeli potrebnega vladinega varstva; ravno tako odločno pa je zavrnil ministerski predsednik očitanje, kakor bi se bil narodni razpor zalezil celo v vojno, dejal je da mu bo mogoče to na drobno dokazati iz uradnih pisem; z največjo ojestrostjo pa je zavrnil ono, ki si z vso silo prizadevajo narodni razpor zanetiti tudi v vojni. — To je grozovitno razjarilo Plenerja in Fiegla tako, da sta zahtevala, naj predsednik k redu pokliče zaradi tega izraza ministerskega predsednika. Oba levičarja bila sta v toliki strasti, da predsedniku ni ostalo družega, kot odtegniti jima besedo, glede klica k redu pa izreči, da nima povoda zanj. Izmed govornikov stal je Krèpek na gospodarskim polji na videz braneč kmeta, — strasno udrihajoč po plemstvu, velikem posestvu in po vladi. — V en dneva zaslužil pa si je Greger. Knotz udrihal je po svoji stari navadi. Knez Lichtenstein, predsednik svojega kluba, pa je sklicaje se na zgodovino Avstrijske države kazal, da je vsak dober Avstrijec dolžan, pravičen biti nenemškim avstrijskim narodom, ker le tako je mogoč obstanek mogočne naše države.

Včeraj nadaljevala se je razprava o adresi: prvi govoril je Ed. Süß, kateremu je prostor prepustil milijonar Auspitz, — za njim pa naš poslanec Klun.

Po dogovorih imela bi se bila včeraj skleniti razprava tako, da bi danes govorila samo dva glavna govornika in pa oba poročevalca. — Da tudi zmiren nemec s Češke pride k besedi, prepustil je češki poslanec Wiedersperg svoje mesto edinemu zastopniku one stranke poslancu Heinrichu, ki je včeraj tudi še priti k besedi.

V včerajšnji seji prebral je predsednik vabilo ministerskega predsednika, po katerem naj se udje delegacije avstrijske jutri v četrtek ob 12. opoludne zberó v dvorani gosposke zbornice k prvi seji.

Hrvatska. — V ponedeljek praznovala se je v Zagrebu preroda hrvatske literature. V novo zidani dvorani za mrliča razpostavljeni so bili izkopani ostanki mrličev pisateljev grofa Babukič-a, Demetra Kuralec-a, Vraza in pa skladatelja Lizinske-ga. Skoraj sto in petdeset vencev doposlanih iz česko-polskih in drugih slovanskih in ožjih domačih krogov venčalo je rakve. Velikanska množica ljudstva vdeležila se je sprevoda.

Navzoč je bil predsednik deželnega zbora Hrvat, bivši ban Mažuranič, mnogo pisateljev, profesorjev, umetnikov, mestni župan in skupni mestni zastop bili so navzoči. Sprevod vodil je predsednik akademije kanonik Rački in pa pravoslavni župnik Pavlovič. Med duhovnim opravilom blagoslovljenja pela so pevška društva, potem pa je mestni župan Badovinac v jedrnatem govoru hrvatskemu narodu izročil pavilon, ki je bil prav v ta namen zgrajen. Potem opisaval je vseučilišni profesor Markovič v navdušenem govoru pomen literaričnega gibanja za kulturni razvoj Hrvatske in pa delovanje pisateljev one dobe.

Ruska. — Za naslednika grofa Tolstoj-a v ministerstvu notranjih zadev je odbran senator Pleva, ljubljeneec carjev, drugi imenovani kandidatje za to mesto: Gurko, Dondukov-Korzakov so zdaj odpravljeni.

Bolgarska. — Od dneva do dneva presukavajo se tukaj razmere. Danes čuje se, da bode srbska vojna prestopila bolgarske meje, da zasede toliko bolgarskega ozemlja, da bi se s tem moglo poravnati moteno ravnotežje na polotoku. Takoj potem preklicala se je ta vest rekoč, da se v uradnih srbskih krogih prav ničesar ne ve o takih namenih. — Potem prišli so naznanje sklepi zastopnikov evropskih veldržav v Carigradu, po katerih se odločno obsoja korak bolgarskega kneza in izreče pričakovanje, da se bode mirnim potom ustanovil prejšnji stan na polotoku. — Koj potem poročalo se je, da je bolgarski knez Aleksander obljubil, večidel svoje vojne poslati nazaj v severno Bolgarsko. Pa ravno v tistem trenutku brzojavlja se iz južne Bolgarske, da se knez ne vrne v severno Bolgarsko, ob enem pa se ponavlja novica, da namerava srbska vojna v malo urah prekoračiti bolgarsko mejo. Tako se sme trditi, da še zmiraj mir evropski visi na lasu.

Francoska. — Vsa Evropa je z razumljivo pozornostjo čakala izida ožjih volitev, katere so se minulo nedeljo vršile na francoskem. Znano je, da so pri prvih volitvah dne 4. oktobra združeni konservativci nenadoma priborili blizo 180 mandatov, republikanci pa samo nekaj nad 130 poslaniških mest. Ta nepričakovan propad napravil je velikanski strah med republikanci na francoskem pa tudi pri onih sosedih, kateri iz sebičnih uzrokov ne žele propada te oblike ljudovlade, ali pa se boje močne samovladarske roke. Še le po drobnejšim opazovanji prepričali so se republikanci, da so konservativci posebno za to toliko novih sedežev priborili, ker so bili oni sami (republikanci) razdvojeni. Ožji so se tedaj sklenili za druge volitve in večinoma podvrgli so se pravilu, da vsi različni deli protimonarhičnih strank glasujejo za onega njihovega kandidata, kateri je pri prvotni volitvi imel največ glasov. Tega so se tudi držali in tako se je zgodilo, da so konservativci zdaj pridobili samo 26 mandatov, republikanci pa brez Pariza 208 mandatov. Vsega skupaj bodo tedaj konservativci v zbornici imeli nekaj nad 200 mandatov, republikanci pa okrog 350.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 21. oktobra ob 1. uri 18 minut popoldne.

Včeraj izvrstno govoril Klun. Dalje Dzuszijski in Heinrih. Sedaj govori za Plenerjem Czartoriski. Dalje še danes dva poročevalca in glasovanje. Jutri in petek še gotovo seje.